

Arkæologerne drømte om at finde kongsgården

-men fandt nogle huller!

Før byggeriet af den nye skolebygning gik i gang, har arkæologer fra Roskilde Museum undersøgt arealet grundigt

Arkæologer i arbejde bag Bondetinget 5 i septembers varme.

(Foto: Tommy Petersen)

Roskilde er som Rom – stikker man spaden i jorden finder man rester fra fortiden. Det er en ønskedrøm for enhver arkæolog og historiker, men kan være et mareridt for en bygherre og entreprenør, det kan fordyre, forsinke og måske forpurre et byggeri. Bygherren skal i dag betale for udgravninger på grunden, og er fundene tilstrækkeligt interessante, kan det blive svært at få en nybygning op at stå.

Der var flere muligheder for at udvide Amtsgymnasiet, da man startede overvejelserne. Resultatet blev, som vi kan se i dag, en udvidelse hen ad Bondetinget på sydsiden. Den ældre villa på stedet, som blev revet ned, havde for altid ødelagt ethvert spor af fortiden.

Men i haven og arealet bag haven har arkæologer fra Roskilde Museum gravet over en 5 ugers periode omkring september, således at det samlede grundstykke nu er grundigt undersøgt.

Fundene.

Og hvad fandt de så?

Der dukkede flere genstande op fra middelalderen: spidsen af en armbrøstpil, en kam af dyrekogler, vedhæng til seletøj i bronze, skår fra sorte keramikgryder, fragment af skiferbageplade, en bronzepincet

Det er løsfund, da der ikke er fundet spor af bygninger i form af stolpehuller, murfundament m.m.

Fra en lidt senere tid, renæssancen, stammer flere kakler eller dele heraf fra ca. 1550-1650. Det er fra kakkellovne, som netop omkring 1500 vandt udbredelse blandt den velstillede del af bybefolkningen, men som senere blev erstattet af den sorte jernovn som prestigeobjekt. Desuden blev der fundet en del affald fra hele perioden op mod 1800 i de fleste af de ca. 80 gruber på grunden, d.v.s. huller gravet enten for at skaffe jord/ler eller for at bortskaffe affald.

Og så faldt man også over en pæn olieforurening, hvis bortskaffelse kostede ekstra!

Tingsted.

Bondetinget set fra hjørnet af Karen Olsdatterstræde. Det ses, at hele sydsiden af gaden er haver.
Maleri af Jørgen Roed ca. 1835

funktion

Ved indgangen til Rektorboligen står 2 meget store sten fundet under Bondetinget 8. ved et byggeri i 1934. De kan være brugt som tingsten, men stammer oprindeligt fra en stenalderjættestue.

Kongsgård.

Alle arkæologer og historikere i Roskilde håber på at finde kongsgården: det vil være en national begivenhed. Harald Blåtand eller hans søn Svend Tveskæg har sandsynligvis i tiden før år 1000 opført en kongsgård her i det nye sjællandske magtcentrum. Her havde kong Harald bygget den første kirke, der hvor nu Domkirken står.

9. august 1157 var de 3 tronprætendenter (rivaler til kongemagten) Svend, Knud og Valdemar (senere den Store) til såkaldt forsoningsgilde i kongsgården i Roskilde. Pludselig overfaldt Svends mænd de andre, dræbte Knud og sårede Valdemar, som dog slap væk sammen med sin gode ven Absalon (senere biskop). Historikeren Saxo fortæller ca. 1200 denne blodige historie og placerer kongsgården umiddelbart vest for domkirkens grund. En

Altså ingen bygninger eller større spændende sager!

Det er faktisk overraskende på et så centralt sted i Roskilde tæt på domkirken og hovedgaden. Der blev heller ikke fundet noget særligt, da den nuværende gule skolebygning ud mod Bondetinget blev opført 1979-80. I øvrigt så ses der ingen bygninger på denne gadestræknings sydside på ældre kort eller billeder.

Teorien er nu, at der her har ligget et tingsted for Sømme Herred, altså det jordstykke, hvor man mødtes for at afklare tvistigheder og juridiske uenigheder fra Sømme Herred, området omkring Roskilde. Tingstedet blev ifølge skriftlige kilder flyttet ud til Sct. Hans-området i 1585. Da var byen nede i en lang nedgangsperiode, så stedet er blevet liggende

ubebygget og brugt til affald m.m.

Navnet Bondetinget er så eneste minde om stedets oprindelige

kilde fra 1455 placerer kongsgårdens grund nord for tingstedet og vest for Domkirken – da var bygningen nedrevet omkring 1400.

Trods ihærdig søgen er kongsgården altså ikke fundet endnu, den er nærmest spøgelsesagtigt. Domkirkepladsen er også undersøgt. Men der er stadig en lokalitet tilbage, hvor der vil være en rimelig chance for at finde gården: Under Rektorboligen eller dens gårdsplads!

Gorm Bruun Hansen

Udsnit af landinspektør Ehlers kort over Roskilde 1791 Det store tomme areal syd for Bondetinget er tydeligt. Nr. 71 er den gamle latinskoie
Roskilde bys historie, 2 1998, s. 167